

підґрунтя для успішної підготовки дітей старшого дошкільного віку до шкільного навчання.

Список використаних джерел

- Белова О. (2021). Стан розвитку слухомовленнєвої пам'яті в дітей з логопатологією. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*, 20, 5–14.
- Жук, В. В. (2021). Формування слухомовленнєвих навичок у дітей з кохлеарними імплантатами. Київ.
- Конопляста, М. П., Сак, Т. В. (2019). Логопсихологія. Київ: Знання.
- Махукова, Т. В. (2015). Неврологічні основи логопедії. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».
- Соботович, Є. Ф. (2017). Порушення мовленнєвого розвитку у дітей та шляхи їх корекції. Київ: Освіта України.
- Стахов,а О. О., Станчик, В. В. (2025). Особливості розвитку довільної слухомовленнєвої пам'яті у дітей із мовленнєвими труднощами. *Корекційна педагогіка*, 2, 45–52.
- Чупахіна, С. В., Кирста, Н. Р., Кіндрачук, Н. М. (2023). Особливості формування слухомовленнєвої пам'яті у дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями. *Інноваційна педагогіка*, 61, 112–117.
- Baddeley, A. (2012). Working memory: theories, models, and controversies. *Annual Review of Psychology*, 63, 1–29.
- Henin, S., Turk-Browne, N. B., Friedman, D. (2021). Learning hierarchical sequence representations across human cortex and hippocampus. *Science Advances*, 7(8), 1–12.

О.П. Таран, м. Київ

op.taran@kubg.edu.ua

С.Є. Бондарчук, м. Київ

sybondarchuk.fpsrso23@kubg.edu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ «ГАРНОГО СТАРТУ» ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ДО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Актуальність. Успішність адаптації дитини до школи залежить від її готовності до опанування навичок писемного мовлення. На сьогодні кількість дітей з мовленнєвими труднощами стрімко зростає, тож класичних методів навчання часто буває недостатньо. Тому розв'язання цієї проблеми можливе завдяки освоєнню та впровадженню українськими фахівцями нових методик. Важливим принципом формування готовності до опанування писемним мовленням вважаємо полісенсорність. Як зазначають Г. Васильєва та М. Мартинчук полісенсорність передбачає інтеграцію інформації з різних

каналів (зорового, слухового, тактильного, кінестетичного, вестибулярного) Васильєва; Мартинчук, 2025). О. Гнізділова та М. Плисюк наголошують, що полісенсорний принцип вже частково присутній в практиці педагогів, зокрема, реалізується в залученні засобів природних матеріалів до формування графічних навичок дітей старшого дошкільного віку (Гнізділова; Плисюк, 2024). Поряд з цим, українськими науковцями обґрунтовано застосування логоритміки у корекції мовленнєвих труднощів дітей дошкільного віку (Черніченко, 2022), а також підкреслено практичну ефективність малюванням на манці та піску щодо формування графомоторних навичок (Бондаренко, 2023).

Методики «Гарного Старту» (Metoda Dobrego Startu), ґрунтується на синхронній стимуляції зорового, слухового та рухового аналізаторів і позитивно впливає на мовлення, пізнавальну сферу та моторику (Bogdanowicz, 2021).

О. Мартинчук, Г. Васильєва та М. Мартинчук зауважують на ефективність методики «Гарного Старту», але підкреслюють, що в українському контексті ця методика залишається маловивченою як цілісна система (Мартинчук; Васильєва; Мартинчук, 2025).

Мета полягає в емпіричному вивченні практичного досвіду фахівців закладів дошкільної освіти України щодо застосування принципу полісенсорності у підготовці до писемного мовлення дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами, а також у визначенні рівня обізнаності фахівців щодо методики «Гарного Старту» та потреби методичного супроводу для її впровадження в Україні.

Виклад основного матеріалу. Емпіричне дослідження проводилося за допомогою Google Forms (квітень-травень 2026 року). Вибірку склали фахівці закладів дошкільної освіти в кількості 21 особа: вихователі (52,4%), логопеди (19%), асистенти вихователя (19%) та корекційні педагоги (9,6%). Більшість респондентів (52,4%) є досвідченими фахівцями та мають стаж понад 10 років. Анкета охоплювала три блоки: загальна характеристика респондентів та рівень обізнаності з поняттям полісенсорного розвитку; використання традиційних методів підготовки дітей до писемного мовлення; обізнаність та використання елементів методики «Гарного Старту» і також потреба у методичній підтримці.

Аналіз результатів показав, що більшість фахівців (51,7%) добре знайомі з поняттям полісенсорного розвитку, 90,5% зазначили, що у своїй роботі використовують поєднання кількох сенсорних каналів. Серед найпоширеніших методів підготовки дітей до писемного мовлення: графічні вправи (95,2%), робота з природними матеріалами (81%) та ритмічні вправи (71,4%). Натомість, логоритміка залишається найменш затребуваною (33,3%) попри те, що вона є природним доповненням до слухо-рухового блоку методики «Гарного Старту». Лише 28% фахівців застосовують полісенсорні прийоми систематично, тоді як переважна більшість робить це нерегулярно.

Показовими є результати третього блоку: жоден з респондентів не зазначив, що добре знайомий з методикою «Гарного Старту», як авторською

системою, 66,7% не знайомі з нею взагалі. При цьому, переважна більшість фахівців фактично використовують окремі прийоми, що відповідають її логіці: ведення пальцем по контуру (81%), ритмічні вправи з плесканням і тупанням (76,2%), поетапне відтворення графічного символу – від руху в повітрі до олівця на папері (85,7%). Це свідчить про те, що фахівці інтуїтивно використовують елементи методики, не ідентифікуючи їх як складові цілісної технології. Переважна більшість опитаних фахівців (81,9%) виявила потребу в отриманні методичної підтримки у форматі тренінгів, методичних рекомендацій та майстер-класів.

На основі отриманих результатів розроблено методичні рекомендації щодо поетапного впровадження методики. Рекомендується здійснювати впровадження за такими кроками: ознайомлення фахівця з теоретичними засадами методики та першоджерелом (Bogdanowicz, 2021), адаптацію та добір українськомовного матеріалу – пісень, лічилок, віршів із вираженим ритмом, інтеграцію окремих елементів у наявні заняття (ритмічна пісенька на початку, малювання пальцем на таці з манкою перед роботою з олівцем), перехід до систематичного проведення занять за повною структурою методики (вступний, основний, заключний етапи) із частотою 2-3 рази на тиждень.

Висновки. Проведене дослідження виявило суттєву невідповідність між практикою українських фахівців та їх обізнаністю з методикою «Гарного Старту» – фахівці інтуїтивно застосовують її елементи, але не як цілісну систему. Це підтверджує потребу в цілеспрямованому методичному супроводі впровадження методики в закладах дошкільної освіти України.

Список використаних джерел

- Бондаренко, О. М. (2023). Використання пісочної терапії у формуванні графомоторних навичок дітей дошкільного віку. *Система освіти і виховання дітей з особливими освітніми потребами: досвід минулого – погляд у майбутнє*: зб. наук. пр. ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 68-70.
- Васильєва, Г. І., & Мартинчук, М. М. (2025) Полісенсорний підхід у розвитку дітей з особливими освітніми потребами: досвід застосування Методики «Гарного старту». *Сучасний дизайн інклюзивного навчання: успішні українські та зарубіжні практики, збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної конференції*. (11 листопада 2025 р., м. Київ). Київ, 151-153.
- Гнізділова, О. А., & Плисюк, М. В. (2024) Формування графічних навичок дітей старшого дошкільного віку засобами природних матеріалів. *Імідж сучасного педагога*, 3 (216), 89-92.
- Мартинчук, О., Васильєва, Г., & Мартинчук, М. (2025). Особливості застосування «Методики Гарного Старту» (metoda dobrego startu) як засобу розвитку полісенсорного сприймання дітей старшого дошкільного віку з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*, 26, 123-141.

Черніченко, Л. (2022). Корекція мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку засобами логоритміки. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 234-238.

Bogdanowicz, M. (2021). *Metoda Dobrego Startu we wspomaganiu rozwoju, edukacji i terapii pedagogicznej*. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia, 280.

О.П. Таран, м. Київ

op.taran@kubg.edu.ua

Д.О. Зінченко, м. Київ

dszinchenko.fpsrso23@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ НАВИЧКИ ВІДПОВІДАТИ НА ЗАПИТАННЯ У ПРОЦЕСІ ДІАЛОГУ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ

Актуальність. Базовий компонент дошкільної освіти (2021) та програма «Дитина» (2020) визначають здатність відповідати на запитання ключовим показником комунікативної компетентності дошкільника. У дітей із мовленнєвими труднощами формування цього вміння має специфічний характер і потребує спеціального вивчення.

Мета. Емпірично дослідити особливості сформованості навички відповідати на запитання в діалозі у дітей середнього дошкільного віку із мовленнєвими труднощами та розробити методичні рекомендації.

Виклад основного матеріалу. На основі лінгводидактичного підходу (Палихата, 2021), конверсаційного аналізу (Sacks; Schegloff; Jefferson, 1974) та положень спеціальної педагогіки (Рібцун; Брушневська, 2023) навичку відповідати на запитання визначено як інтегроване утворення з чотирьох компонентів: рецептивного (декодування запитання), когнітивного (установлення причинно-наслідкових зв'язків), продуктивного (граматично правильне вербальне оформлення) та соціально-прагматичного (орієнтація на контекст і намір співрозмовника).

Нами здійснено констатувальне дослідження, щодо визначення особливостей навички відповідати на запитання в діалозі у дітей середнього дошкільного віку із мовленнєвими труднощами. Базою дослідження обрано ЗДО «Барвінок» (Таращанська міська рада). Вибірку досліджуваних склали 10 дітей 4-5 років: 5 дітей із мовленнєвими труднощами (експериментальна група) та 5 дітей з нейротиповим розвитком (група для порівняння). Діагностичний інструментарій містив три діагностичні завдання за методичними матеріалами Ю. Рібцун та І. Брушневської (2023): «Розкажи про картинку» – діагностика рецептивного та продуктивного компонентів; «Чому так сталося?» – діагностика когнітивного компонента); «Найкраще слово» – діагностика лексичного прогнозування, продуктивний компонент (Рібцун; Брушневська, 2023).

Результати дослідження виявили недостатній рівень сформованості навички відповідати на запитання в діалозі у дітей середнього дошкільного віку